

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА СТАТИСТИКИ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 5

Частина II

**Одеса
2019**

УДК 311
ББК 60.6

Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень: збірник наукових студентських праць. Випуск 5. Частина II. – Одеса, ОНЕУ. – 2019. – 224 с.

Автори:

Вітковська К. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Готліб І. Г. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Милашко О. Г. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Ольвінська Ю. О. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Підгорний А.З. – к.е.н., професор, завідувач кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Погорелова Т. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Самотоєнкова О. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Тарасова К. І. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Абалмасова М. П. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Агапченко К. А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Березорудський А. М. – студент обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Богомаз О. О. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Бойко В. С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Бурлаєва В. С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,

Воскобойнік І. І. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Гаращенко О. В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Зарічна Т. С. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Кот А. Г. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Любович А. А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Манєва К. П. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Мівшук Ю. І. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Мотишена В. В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Рубель Г. А. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Стародубцева Т. В. – студентка обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету,
Унтілов В. В. – студент обліково-економічного факультету Одеського національного економічного університету.

У збірнику наводяться результати дослідження студентів та викладачів кафедри статистики щодо застосування сучасних статистичних методів для оцінки соціально-економічних процесів у деяких країнах світу, в Україні та окремих регіонах. Висновки та рекомендації авторів можуть бути корисними для викладачів, аспірантів і студентів, які займаються аналізом процесів, що відбуваються в суспільстві та економіці країни.

ЗМІСТ

Агапченко К.А., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз динаміки ліквідності комерційних банків України за період 2008 – 2018 рр.....	6
Бойко В.С., Вітковська К.В. Статистичний аналіз рівня безробіття в Україні.....	13
Агапченко К.А., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз динаміки грошової маси та грошового обігу в Україні.....	22
Березорудський А.М., Вітковська К.В. Статистична оцінка впливу факторів на рівень бідності населення.....	29
Абалмасова М.П., Готліб І.Г. Статистичний аналіз заробітної плати в Україні за 2010 – 2018 рр.....	36
Кот А.Г., Тарасова К.І. Статистичне дослідження доходів та витрат населення в системі оцінювання рівня життя.....	45
Абалмасова М.П., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз доходів та витрат населення деяких країн світу.....	55
Богомаз О.О., Самоусєнкова О.В. Аналіз діяльності інноваційних підприємств в промисловості України за 2012 – 2017рр.....	62
Гаращенко О.В., Підгорний А.З. Динаміка та перспективи розвитку вищої освіти в Україні.....	72
Мотишена В.В., Милашко О.Г. Статистичне дослідження структури та динаміки валового внутрішнього продукту.....	79
Зарічна Т.С., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз рівня людського розвитку в Україні.....	86
Воскобойнік І.І., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз рівня злочинності в Одеській області.....	92
Абалмасова М.П., Погорєлова Т.В. Статистичний аналіз фінансової діяльності підприємств Одеської області.....	99
Богомаз О.О., Погорєлова Т.В. Статистичне дослідження рівня цін в Україні.....	105
Бойко В.С., Погорєлова Т.В. Статистичне дослідження стану та розвитку страхового ринку в Україні.....	112
Мотишена В.В., Погорєлова Т.В. Особливості статистичного дослідження динаміки валютних курсів	120

Бурлаєва В.С., Погорєлова Т.В. Статистичне дослідження продовольчого ринку України.....	128
Любович А.А., Погорєлова Т.В. Статистичне дослідження земельних ресурсів та їх використання в Україні	134
Абалмасова М.П., Самотоєнкова О.В. Статистичний аналіз ринку інновацій в Україні.....	141
Агапченко К.А., Самотоєнкова О.В. Аналіз динаміки грошового ринку в Україні за 2008 – 2018 рр.....	147
Мившук Ю.І., Самотоєнкова О.В. Статистичний аналіз рівня доходів населення України.....	155
Рубель Г.А., Самотоєнкова О.В. Залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України.....	163
Любович А.А., Милашко О.Г. Партнерство України з Францією: статистичний аспект	171
Бурлаєва В.С., Милашко О.Г. Партнерство України з Німеччиною. Статистичний аспект.....	180
Унтілов В.В., Милашко О.Г. Партнерство України з Великою Британією. Статистичний аспект	185
Богомаз О.О., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз використання інтернету в Україні	193
Бойко В.С., Ольвінська Ю.О. Порівняльний аналіз освіти в Україні та деяких країнах світу	198
Манєва К.П., Ольвінська Ю.О. Вплив інтернету на людський розвиток.....	207
Стародубцева Т.В., Ольвінська Ю.О. Вплив корупції на людський розвиток	212
Воскобойнік І.І., Вітківська К.В. Використання вибірових обстежень у соціальної статистиці	217

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ РІВНЯ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Зарічна Т. С.¹, Ольвінська Ю. О.²

1 – студент, кафедра статистики,

2 – канд. екон. наук, доцент, кафедра статистики
Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

Зарічна Т. С., Ольвінська Ю. О. Статистичний аналіз рівня людського розвитку в Україні. Проаналізовано динаміку індексу людського розвитку в Україні та деяких країнах світу; проведено аналіз окремих складових індексів людського розвитку.

Ключові слова: людський розвиток, індекс людського розвитку, очікувана тривалість життя, індекс рівня освіти, ВНД у розрахунку на 1 особу.

Zarichna T. S., Olvinskaya J. O. Statistical analysis of the level of human development in Ukraine. The dynamics of the human development index in Ukraine and some countries of the world are analyzed; analysis of individual components of the index of human development.

Keywords: human development, human development index, life expectancy, education level index, GNI per capita.

ПОСИЛАННЯ НА РЕСУРС

Зарічна, Т. С. Статистичний аналіз рівня людського розвитку в Україні [Текст] / Т. С. Зарічна, Ю. О. Ольвінська // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 5. Частина II – Одеса, ОНЕУ. – 2019. – С. 86 – 91.

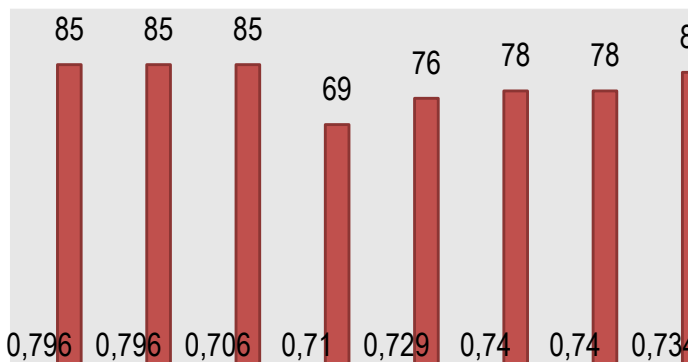
Постановка проблеми у загальному вигляді. Людський розвиток – це процес розширення можливостей людей обирати шляхи і засоби підвищення якості власного життя. Індекс людського розвитку (ІЛР) – спеціальний сукупний індекс, який на підставі відповідних показників дає узагальнювальну оцінку людського прогресу.

Мета. Метою даної статті є аналіз рівня людського розвитку

Виклад основного матеріалу. Після здобуття незалежності Україна пройшла крізь дуже важку соціально-економічну кризу, протягом якої критично зменшився рівень життя людей та погіршилися всі без винятку економічні показники. Проте з 1999 року, за офіційними даними, почалося економічне зростання, що має призвести до підвищення життєвого рівня більшості українців. Використовуючи систему показників

ПРООН, прослідкуємо, як змінювалися основні показники людського розвитку за 2007-2017 рр.

У 2014 році порівняно з 2013 роком, тобто за 1 рік ІЛР зменшився на 0,006 або на 0,8% У 2017 році порівняно з 2016 роком ІЛР збільшився на 0,008 або в 1,011 разів , чи на 1,1% У 2017 році порівняно з 2008 роком, тобто за 10 років, ІЛР зменшився на 0,045 або на 5,6%

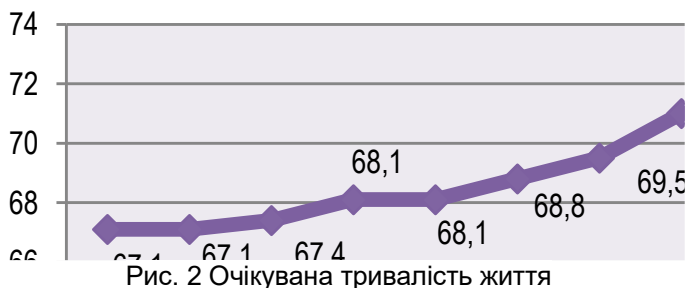
Рис.1 Динаміка індексу людського розвитку України та її місце в рейтингу країн світу

На рисунку бачимо, що протягом 2007-2009 рр Україна займала 85 місце, у 2010 році зайняла позицію 69 місця, далі щороку поступово зростала і вже у 2017 році займала 88 місце серед країн світу.

Основу Індексу людського розвитку складають три показника:

- середня очікувана тривалість життя, яка оцінює довголіття;
- рівень грамотності населення країни (середня кількість років, витрачених на навчання) і очікувана тривалість навчання;
- рівень життя, оцінений через ВНД на душу населення за паритетом купівельної спроможності (ПКС) в доларах США .

На графіку зображено очікувану тривалість життя за період з 2007 по 2017 роки.

Рис. 2 Очікувана тривалість життя

У 2017 році порівняно з 2016 роком, тобто за 1 рік, очікувана тривалість життя зросла на 0,4 роки або в 1,006 разів чи на 0,6% і кожен відсоток цього зростання містить в собі 0,717 років.

У 2017 році порівняно з 2008 роком, тобто за 10 років, очікувана тривалість життя збільшилась на 5 років або у 1,075 разів чи на 7,5%

Незважаючи на тенденцію до зростання очікуваної тривалості життя Україна значно програває порівняно з іншими країнами Європи. А також це негативно впливає на рівень людського розвитку.

Ще одним показником, що стримує людський розвиток в Україні, є валовий національний дохід на душу населення. На графіку зображено динаміку показників ВНД у розрахунку на 1 особу за період 2007-2017 років.

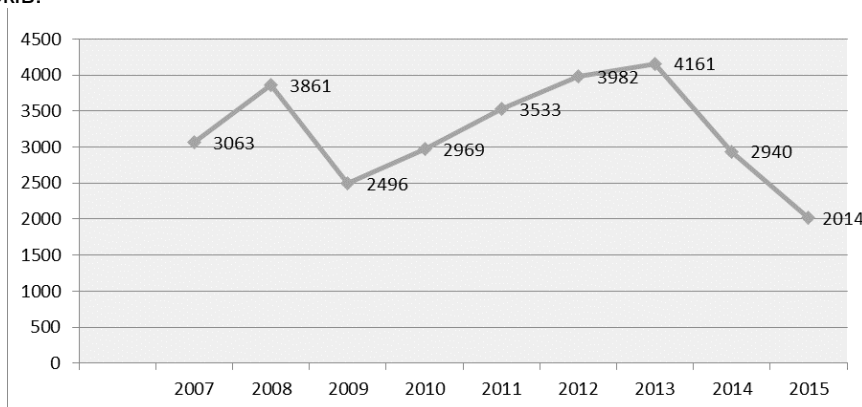

Рис.3 Показники ВНД у розрахунку на 1 особу, за період 2007-2017 років

У 2009 році порівняно з 2008 роком, тобто за 1 рік, ВНД у розрахунку на 1 особу, зменшився на 1365 USD або на 35,4% і кожен відсоток такого зменшення містить в собі 38,61 USD.

У 2017 році порівняно з 2008 роком, тобто за 10 років, ВНД у розрахунку на одну особу зменшився на 543 USD або на 17,7%.

Найсильніший вплив на рівень людського рівня оказує рівень освіти. Саме за рахунок цього показника Україна знаходиться у групі країн з високим рівнем людського розвитку. У рівні освіти за період 2007 – 2017 років особливих змін не відбулося, очікувана тривалість навчання в середньому складає 12-15 років. Рівень грамотності населення 99,9%.

Для більш повного аналізу, окрім України проаналізуємо рівень людського розвитку таких країн, як Норвегія, Японія, Італія, Білорусь, Таїланд, Молдова та Нігер .

Індекс людського розвитку в деяких країнах світу.

Рік Країна	2013	2014	2015	2016.	2017
Норвегія	0,944	0,944	0,944	0,949	0,953
Японія	0,89	0,890	0,891	0,903	0,909
Італія	0,87	0,872	0,873	0,887	0,880
Білорусь	0,77	0,786	0,798	0,796	0,808
Україна	0,75	0,734	0,747	0,743	0,751
Таїланд	0,72	0,722	0,726	0,740	0,755
Молдова	0,69	0,663	0,693	0,699	0,700
Нігер	0,34	0,337	0,348	0,353	0,354

Для наглядності на рисунку 4 представлено графік з показниками ІЛР деяких країн світу за період з 2013 по 2017 роки

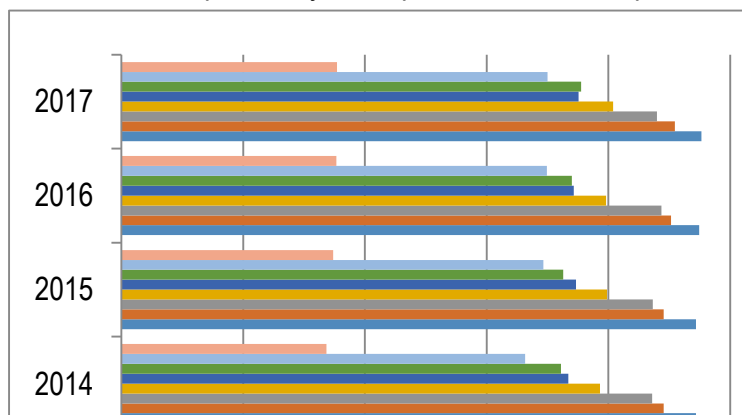

Рис. 4 Динаміка країн світу за рівнем людського розвитку за період з 2013 по 2017 роки.

На рис. 4 можемо бачити, що найвищий рівень людського потенціалу у Норвегії. До речі, ця країна вже п'ятнадцять років займає першу сходинку із 189 країн світу за показником людського розвитку. У 2017 році індекс людського потенціалу становив 0,953.

Останньою із представлених країн за рівнем людського потенціалу є Нігер. Вона займає 189 сходинку із 189 країн світу. У 2017 році індекс людського розвитку в Нігері склав 0,354, ця країна входить до групи країн із дуже низьким рівнем людського потенціалу.

Другу сходинку займає Японія, вона посідає 19 місце з індексом 0,909 і звичайно ж відноситься до групи країн із дуже високим розвитком людського потенціалу.

Третю ланку із перерахованих країн займає Італія із показником 0,880 та 28 місцем у світовому рейтингу. Країна відноситься до групи країн із дуже високим рівнем людського розвитку.

Четверту позицію займає країна-сусідка України – Білорусь. Вона знаходиться на 53 місці із показником 0,808. Білорусь входить до групи країн із високим рівнем людського розвитку.

П'яту позицію займає Таїланд з індексом 0,755. У рейтингу займає 83 сходинку, відноситься до групи країн із високим розвитком людського потенціалу.

Шосте місце із представлених країн посідає Україна. В рейтингу країн світу за рівнем людського потенціалу країна займає 88 ланку з індексом 0,751. Україна теж входить до складу групи країн із високим рівнем людського розвитку.

Далі 7 країна Молдова, вона зайняла 112 місце в рейтингу і має індекс 0,7.

Дослідження 2013-2017 років показують, що рівень людського потенціалу зростає, але темпи його росту знизились у всіх регіонах світу і прогрес доволі нестабільний.

Висновки. Отже, людський фактор є одним з найважливіших факторів соціально-економічного прогресу, адже було виявлено, що економічне зростання не завжди сприяло розвитку людського потенціалу, а навпаки, часто поставивши за мету економічний розвиток, держава виснажувала людські ресурси та ігнорувала соціальні проблеми, що призводило до спаду економіки. Саме людський розвиток має бути кінцевою метою економічного розвитку, тому держава повинна дбати про населення й постійно стимулювати його розвиток, покращуючи умови життя, розширюючи коло свобод та можливостей людини, що в результаті забезпечить економічне зростання й створення нових умов для людського розвитку.

Результати дослідження дають змогу зробити висновок, що всі сфери діяльності держави й суспільства мають бути спрямовані на досягнення вищого рівня розвитку населення. Здобуті результати відкривають простір для подальших наукових досліджень у сфері оцінки людського розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

- 1). Сталий розвиток суспільства: навч. посібник/ авт.: А. Садовенко, Л. Масловська, В. Середа, Т. Тимочко. – 2вид. –К.; 2011. – с. 149-150
- 2). Грішнова О. А. Людський розвиток: навч. посібн. / О. А. Грішнова. // – К. : КНЕУ,

2006. – 308 с.

3). Людський розвиток регіонів України: аналіз та прогноз (колективна монографія) / За ред. чл.-кор. НАНУ, д.е.н., проф. Е.М. Лібанової. – Київ: Ін-т демографії та соціальних досліджень НАН України, 2007. – 327 с.

5). Соціально-економічна статистика – Підручники для студентів. «Концепція людського розвитку і показники його оцінки». Інтернет-ресурс: https://stud.com.ua/62963/statistika/kontseptsiya_lyudskogo_rozvitku_pokazniki_yogo_otsinki

6) Людський розвиток регіонів України: аналіз та прогноз (колективна монографія) / За ред. чл.-кор. НАНУ, д.е.н., проф. Е.М. Лібанової. – Київ: Ін-т демографії та соціальних досліджень НАН України, 2004. – с.16-17

7) Методика вимірювання регіонального людського розвитку: затверджена рішенням Президії НАН України та колегії Державної служби статистики України від 13.06.2012 р. №123-м) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.idss.org.ua

8) Людський розвиток в Україні: трансформація рівня життя та регіональні диспропорції (колективна монографія) / відповід. за випуск Л.М. Черенько, О.В. Макарова, за ред. Е.М. Лібанової; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. – У 2-х т. – К., 2012. – 436 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.idss.org.ua/monografii/Lud_rozv_2013.pdf

9) Макарова О.В. Вимірювання людського розвитку в регіонах України: методологічні аспекти та оцінка результатів // Економіка України. – 2015. – № 3. – С. 41–53.

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ВИПУСК 5

Частина II

**Одеса
2019**